

Persoanele cu dizabilități au aceleași drepturi ca și ceilalți

**Strategia UE privind persoanele cu dizabilități
pentru 2010-2020**

Comisia Europeană

Drepturi egale, șanse egale

Valoarea adusă de UE

Aproximativ 80 de milioane de persoane din UE, adică a șasea parte din populația acesteia, suferă de o dizabilitate. Aceste persoane sunt în mod frecvent împiedicate să participe la viața socială și economică prin bariere legate de atitudini și de mediul în care trăiesc. Mai mult, coeficientul de sărăcie pentru persoanele cu dizabilități este cu 70 % mai ridicat decât media.

30 % dintre persoanele de peste 75 de ani suferă într-o oarecare măsură de limitări, iar 20 % dintre aceste persoane sunt sever limitate. Procentajul persoanelor cu dizabilități este în creștere pe măsură ce populația UE îmbătrânește.

Cu toate că statele membre UE sunt în primul rând responsabile pentru adoptarea unor măsuri referitoare la persoanele cu dizabilități, UE completează acțiunile acestora și creează condițiile pentru progresul continuu în acest domeniu. Acțiunile UE în acest sens încep cu o analiză a zonelor relevante ale politicilor statelor membre, analiză efectuată din perspectiva persoanelor cu dizabilități. Aceasta stimulează înțelegerea necesităților pe care le au persoanele cu dizabilități și care sunt luate în calcul la dezvoltarea politicii și a legislației UE. UE intenționează în acest fel să se asigure că toate persoanele cu dizabilități își pot utiliza unul dintre cele mai importante drepturi ale omului, și anume acela de a participa în mod activ la viața societății.

Poziția ONU privind persoanele cu dizabilități

Persoanele cu dizabilități au aceleași drepturi ca orice altă persoană la demnitate, independență și participare deplină la viața socială. Măsurile care să le permită acestora să beneficieze de aceste drepturi formează nucleul acțiunii concertate a UE și a Convenției ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități, la care UE este parte semnatară.

Obiectivul Convenției, care, împreună cu Protocolul acesteia, a intrat în vigoare la 3 mai 2008, este acela de a promova și proteja existența egală și deplină a tuturor drepturilor omului și a tuturor libertăților fundamentale de către toate persoanele cu dizabilități. În termeni de conținut, aceasta înseamnă un semnificativ pas înainte: Convenția stabilește faptul că dizabilitatea nu trebuie privită doar ca problemă de asistență socială, ci și din punctul de vedere al drepturilor omului și ca problemă juridică.

Convenția reflectă elementele esențiale ale Strategiei UE privind persoanele cu dizabilități pentru 2010-2020, care pune accentul în egală măsură pe antidiscriminare, șanse egale și includerea în viața activă a societății. Drepturile recunoscute de către Convenție acoperă aproape toate domeniile politice, iar Strategia UE privind persoanele cu dizabilități are drept scop să asigure implementarea deplină a acestor drepturi.

Zone de acțiune

Accesibilitatea

Accesibilitatea este esențială pentru participarea la viața socială. În consecință, Strategia UE privind persoanele cu dizabilități are drept scop eliminarea barierelor care împiedică accesul la viața socială a persoanelor cu dizabilități. Printre zonele esențiale de acțiune se numără mediul construit, transportul, informațiile și comunicarea, serviciile.

UE utilizează instrumente cum ar fi cercetarea, politica și legislația sau standardizarea pentru a pune la dispoziția persoanelor cu dizabilități produse și servicii care să fie accesibile peste tot în țările Uniunii. De asemenea, UE adoptă măsuri de îmbunătățire a funcționării pieței de produse tehnologice destinate asistenței, astfel încât să se asigure că aceasta funcționează în avantajul persoanelor cu dizabilități. Comisia Europeană promovează un mod de abordare în care produsele acestei piețe trebuie să fie „concepute pentru toți”, pentru ca de acestea să beneficieze o cât mai mare parte a populației. Această Comisie lucrează, de asemenea, la Legea privind accesibilitatea bunurilor și a serviciilor în UE, lege care definește cadrul general în această privință.

Participarea

Persoanele cu dizabilități și familiile acestora trebuie să aibă posibilitatea de a participa în mod egal cu ceilalți la toate aspectele vieții sociale și economice. Aceste persoane trebuie să aibă posibilitatea de a-și exercita drepturile cetățenești, inclusiv dreptul la liberă mișcare, de a alege unde și cum anume să trăiască și de a avea acces deplin la activitățile culturale, sportive și de petrecere a timpului liber.

Comisia lucrează la eliminarea obstacolelor pe care persoanele cu dizabilități le întâmpină în viața de zi cu zi în calitate de persoane fizice, consumatori, studenți și membri ai vieții sociale și economice. Printre exemplele de activități ale Comisiei se numără: promovarea cardului de parcare destinat persoanelor cu dizabilități din UE, sprijinul acordat transferului, în statele membre ale UE, de la asistența instituțională la asistența în cadrul comunității și promovarea participării la competiții sportive, de exemplu, prin organizarea unor evenimente sportive destinate persoanelor cu dizabilități.

Egalitatea

53 % dintre europeni consideră că discriminarea persoanelor după criteriul dizabilității sau al vârstei este larg răspândită în UE. UE promovează tratamentul egal al persoanelor cu dizabilități, prin intermediul unei abordări care ia în considerare două aspecte: legislația și strategiile antidiscriminare, pe de o parte, și promovarea șanselor egale în domeniul altor politici, pe de altă parte. De asemenea, UE acordă o atenție susținută impactului pe care îl are asupra persoanelor cu dizabilități discriminarea după criteriul vârstei, al sexului și al orientării sexuale.

Comisia asigură implementarea deplină a Directivei UE privind combaterea discriminării efectuate după criteriul dizabilității pe piața forței de muncă. De asemenea, Comisia promovează diversitatea, combate discriminarea, prin intermediul unor acțiuni de creștere a gradului de informare, atât la nivelul UE, cât și la nivel național, și sprijină activitatea ONG-urilor în acest domeniu.

Comisia a înaintat, de asemenea, o propunere pentru o nouă directivă, care să aibă în vedere tratamentul egal, de data aceasta în afara zonei ocupării forței de muncă, și care să asigure accesul egal la bunuri și servicii.

Ocuparea forței de muncă

Locurile de muncă de calitate asigură independența economică, încurajează dezvoltarea personală și oferă cea mai bună protecție împotriva sărăciei.

Comisia urmărește să îmbunătățească situația ocupării forței de muncă de către persoanele cu dizabilități. Comisia acordă o atenție specială dificultăților cu care se confruntă tinerii cu dizabilități. Sunt luate în considerare condițiile de muncă și posibilitatea avansării în carieră, iar în acest scop Comisia se consultă cu partenerii săi sociali. Printre alte măsuri se numără facilitarea accesului la locurile de muncă, sprijinirea instruirii la locul de muncă și mărirea accesului la piața liberă a locurilor de muncă pentru persoanele cu dizabilități din industriile protejate.

Deoarece multe persoane cu dizabilități au nevoie de asistență, există o nevoie crescândă de lucrători în domeniul asistenței sociale și de furnizori de servicii în acest domeniu.

Statele membre își stabilesc propriile politici privind ocuparea forței de muncă în conformitate cu reglementările UE. Strategia UE privind persoanele cu dizabilități pentru 2010-2020 vizează o creștere rapidă, susținută și generală a ocupării forței de muncă și a stabilității pentru aceasta o rată de 75 % în Europa. Pentru atingerea acestui obiectiv, capacitatea de cuprindere în piața muncii a persoanelor cu dizabilități trebuie să crească, fapt care va ajuta, de asemenea, la atingerea unui alt obiectiv, și anume eliminarea sărăciei pentru 20 de milioane de europeni până în 2020.

Educația

Strategia UE privind persoanele cu dizabilități pentru 2010-2020 pune accentul pe accesul egal la o educație de calitate și la instruire continuă. Aceștia reprezintă factori-cheie care permit persoanelor cu dizabilități să participe pe deplin la viața socială și îmbunătățesc calitatea vieții acestora. Cu toate acestea, discutăm despre obiective care nu au fost atinse deocamdată și există încă multă discriminare în sistemul educațional din UE.

UE pune accentul pe responsabilitatea guvernelor naționale pentru conținutul și organizarea propriilor sisteme educaționale. În același timp, UE sprijină eforturile acestora de promovare a unei educații inclusive și a instruirii continue în rândul elevilor și al studenților cu dizabilități. De asemenea, promovează mobilitatea elevilor și studenților în toate țările UE, prin intermediul Programului de instruire continuă.

Protecția socială și includerea în comunitate

Persoanele cu dizabilități trebuie să beneficieze de servicii cum ar fi protecția socială, programe de reducere a gradului de sărăcie, asistență dedicată și ansambluri de locuințe publice. Statele membre sunt în primul rând responsabile pentru acordarea acestor servicii, dar stabilesc, de asemenea, obiective și indicatori comuni, prin intermediul unui program-cadru numit Metoda deschisă de coordonare.

Eforturile naționale sunt evaluate de către Comisie și Consiliu într-un raport comun, care prezintă realizările inițiativelor de nivel european în statele membre individuale. Comisia ajută, de asemenea, țările candidate și care solicită intrarea în UE să își reformeze propriile sisteme de asistență socială. Pentru a stabili prioritățile, au fost elaborate memorandumuri comune privind includerea.

UE sprijină măsurile luate la nivel național pentru a asigura o protecție socială durabilă și de calitate ridicată pentru persoanele cu dizabilități, mai ales prin facilitarea schimbului de politici. De asemenea, UE promovează conceperea și implementarea programelor inovatoare în domeniul social.

Sănătatea

Persoanele cu dizabilități au nevoie de acces egal la un sistem de sănătate de înaltă calitate, specializat pe sexe, care să includă îngrijirea preventivă, reabilitarea și alte servicii specifice.

Statele membre sunt în primul rând responsabile pentru organizarea și furnizarea serviciilor de sănătate. Comisia sprijină politicile de îmbunătățire a accesului la sistemul național de sănătate și la serviciile specifice destinate persoanelor cu dizabilități. De asemenea, Comisia promovează sănătatea și siguranța la locul de muncă, cu scopul de a reduce riscul dizabilităților cauzate de accidente de muncă și de a ajuta persoanele cu dizabilități să revină pe piața muncii.

Acțiunea externă

UE și statele membre promovează în propriile politici externe drepturile persoanelor cu dizabilități, inclusiv considerarea acestor drepturi într-un cadru mai larg, la nivel internațional.

UE subliniază starea de dizabilitate ca problemă legată de drepturile omului, încercând să extindă, ca parte a propriei activități de ajutor umanitar, gradul de cunoaștere al Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități. UE va continua să promoveze problemele persoanelor cu dizabilități în organisme internaționale cum ar fi ONU, Consiliul Europei și Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. Comisia supraveghează, de asemenea, progresul făcut de țările candidate și potențialul candidate în promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități și utilizează în acest scop instrumente de asistență financiară care vizează țările care se pregătesc de aderare.

Instrumentele UE

Strategia UE privind persoanele cu dizabilități pentru 2010-2020

Strategia UE privind persoanele cu dizabilități pentru 2010-2020 oferă un cadru pentru acțiunea concertată, la nivelul UE și la nivel național, de îmbunătățire a situației persoanelor cu dizabilități. Această strategie își propune:

- să facă bunurile și serviciile accesibile și să promoveze dispozitivele utilizate pentru asistență;
- să se asigure că persoanele cu dizabilități se bucură de avantajele depline ce decurg din cetățenia UE;
- să promoveze furnizarea unor servicii de foarte bună calitate în cadrul comunității;
- să combată discriminarea pe criteriul dizabilității;
- să permită accesul cât mai multor persoane cu dizabilități la piața liberă a muncii;
- să promoveze educația inclusivă și instruirea continuă pentru elevii și studenții cu dizabilități;
- să combată sărăcia și excluderea socială, prin asigurarea unor condiții de viață decente;
- să promoveze accesul egal la serviciile de sănătate și la alte servicii asociate acestora;
- să promoveze drepturile persoanelor cu dizabilități prin lărgirea cadrului de acțiune a programelor de dezvoltare la nivelul UE și la nivel internațional;
- să mărească gradul de cunoaștere a problemelor cu care se confruntă persoanele cu dizabilități și să le facă pe acestea mai conștiente de drepturile lor și de modul în care să le utilizeze;
- să îmbunătățească modul în care UE utilizează instrumentele prin care finanțează accesibilitatea și antidiscriminarea.

Instrumentele financiare

Fondurile structurale

Fondul social european sprijină includerea activă a persoanelor cu dizabilități în societate și pe piața muncii. Acesta cofinanțează proiecte care măresc gradul de angajare a persoanelor cu dizabilități sau de adaptare a resurselor umane la această piață. Fondul european de dezvoltare regională finanțează dezvoltarea infrastructurii esențiale în Europa. Aceste fonduri conțin dispoziții care interzic discriminarea pe criteriul dizabilității și care asigură conformitatea cu cerințele accesibilității. Statele membre sunt responsabile pentru stabilirea priorităților de finanțare și pentru selectarea proiectelor. În alegerea proiectelor, un criteriu important este accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități.

Programul de finanțare progress

Începând cu 2007, mai multe proiecte care vizau persoanele cu dizabilități au fost finanțate prin *Progress (Programme for Employment and Social Solidarity – Programul pentru ocuparea forței de muncă și solidaritate socială)*. Aceste proiecte contribuie la atingerea obiectivelor UE care privesc ocuparea forței de muncă, includerea și protecția socială, condițiile de muncă, egalitatea între sexe, antidiscriminarea și diversitatea. Programul de finanțare Progress are, de asemenea, posibilitatea de a cofinanța ONG-urile care se ocupă de persoanele cu dizabilități la nivel european.

Programele-cadru de cercetare sprijină cercetarea și dezvoltarea relevante pentru persoanele cu dizabilități în domenii cum ar fi tehnologia informației și a comunicării, accesibilitatea, transportul, mediul construit, dispozitivele destinate asistenței și problemele sociale.

Implicarea cetățenilor

În fiecare an, la 3 decembrie, Comisia Europeană, împreună cu Forumul European pentru Persoane cu Dizabilități, ține o conferință pentru a marca Ziua Europeană a Persoanelor cu Dizabilități.

Aceste conferințe adună laolaltă factori de decizie în politică, persoane cu și fără dizabilități, experți din domeniul universitar, mass-media și alte părți interesate. Conferințele de acest fel fac parte din eforturile UE de promovare a problemelor cu care se confruntă persoanele cu dizabilități, după cum se precizează în Strategia UE privind persoanele cu dizabilități.

De asemenea, aceste conferințe stimulează schimbul de bune practici în domeniul de maximă importanță pentru includerea activă a persoanelor cu dizabilități și încurajează comunicarea.

În fiecare an este abordată o altă temă referitoare la dizabilități. Temele din ultimii ani au inclus independența mijloacelor de trai, acțiunea în plan local, piața internă, metoda „conceput pentru toți”, educația și ocuparea forței de muncă.

Concluziile acestor conferințe se regăsesc în politica privind dizabilitățile a Comisiei Europene și în Strategia UE privind persoanele cu dizabilități.

Informații suplimentare

Informații de ordin general și linkuri pentru Strategia UE privind persoanele cu dizabilități pentru 2010-2020

www.parkingcard.europa.eu

Alte linkuri

- Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități
<http://www.un.org/disabilities>
- Eforturile UE pentru combaterea discriminării
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=423&langId=ro>
- Fondul social european
http://ec.europa.eu/employment_social/esf/index_ro.htm

Access City Award (Premiul pentru orașe accesibile):

Pentru a încuraja orașele să îmbunătățească accesibilitatea, Comisia Europeană acordă anual premii pentru orașele accesibile.

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=ro&catId=916>

© Uniunea Europeană, 2010

Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei.

ISBN 978-92-79-16850-5

doi:10.2767/28950

